

N:o 102.

Af Herr **J. O. Boström:** *Om ändring i 4 §, mom. 2 i Kongl. stadgan om folkundervisningen den 18 Juni 1842.*

Kongl. stadgan angående folkundervisningen den 18 Juni 1842 § 4 mom. 2 föreskrifver i den andra punkten (enligt ordalydelsen i Kongl. kungörelsen den 29 December 1860) att åt skolläraren bör anskaffas sommarbete och vinterfoder för en ko eller ock, der lokala eller andra förhållanden sådant förhindra, minst värdet af fem tunnor spannmål lemnas. Ändamålet med denna sista bestämmelse är tydlig, det nemligen, att fem tunnor spannmål skola lemnas till skolläraren såsom *ersättning* för eller i stället för sommarbete och vinterfoder för en ko; och denna bestämmelse hvilar tydligt på den förutsättning, att fem tunnor spannmål i värde motsvara eller uppväga vinterfoder och sommarbete för en ko. Men nära nog lika påtagligt för den, som känner närvarande förhållanden, torde ock vara, att denna förutsättning, om den ock för några årtionden sedan var grundad, nu icke är så. Ty antingen man beräknar årsafkastningen af en ko, sedan kostnaden för dess skötsel afräknats, eller man beräknar det *verkliga* värdet af vinterfoder och sommarbete för en ko, så kommer man till det resultat, att värdet af fem tunnor spannmål *icke* nu motsvarar hvad det enligt denna lag skulle motsvara.

Det approximativa medelvärdet öfver hela riket af fem tunnor spannmål utgjorde t. ex. enligt 1878 års markegångstaxor litt. A ungefär 60 å 65 kronor. Men medelvärdet öfver riket för samma år af kofodret ut-

gjorde enligt skolrådets egna uppgifter, affattade i enlighet med Kongl. brefvet den 31 December 1875, ett belopp af 80 à 100 kronor. Och utan tvifvel torde högst sällan och på ganska få orter i riket en ko kunna rationellt utfodras och tillräckligt sommarbete åt henne kunna anskaffas för i allmänhet mindre belopp än det nyssnämnda.

Skilnaden mellan 60 à 65 kronor och 80 à 100 kronor är visserligen icke stor och kan synas mindre afsevärd, men för en skollärare med hans ringa lön är den dock *något* och bör beaktas. Och för ett skoldistrikt, som till äfventyrs kunde anse ett förhöjdt ersättningsbelopp för högt, står det *alltid* öppet att lemna vinterfoder och sommarbete in natura och deruti är icke mitt syftemål att föreslå någon ändring, men för en skollärare, som anser och måste anse det nuvarande ersättningsbeloppet för lågt, står det *icke* alltid öppet att få kofodret in natura, ty skolstadgan tillåter att af skoldistriktet värdet af fem tunnor spannmål lemnas i dess ställe. Frågan om förändrade lagstadganden i detta hänseende har flera gånger förebragts inför och behandlats af Riksdagen, men har hittills icke lyckats nå en, såsom mig synes, lycklig lösning. Men emedan den är en fråga, som icke får olöst falla, har jag manats att åter framdraga den, och — med kännedom af den allvarliga nitälskan och omtanke, som af statsmakterna egnats folkbildningen i allmänhet och folskolelärarnes aflöning i synnerhet — icke utan hopp om framgång. Och då lagstadgad ersättning, beräknad i värde af ett visst quantum spannmål, synes mig bättre än ersättning, bestämd till ett fixt penningebelopp, emedan pennningens värde är så fluktuerande, har jag, med fästadt afseende såväl vid den approximativa jämförelse jag här förut antydt, som vid hvad denna frågas behandling under föregående riksdagar gifver vid handen, trott mig böra föreslå, att den ersättning, som i ifrågavarande fall bör af skoldistriktet lemnas, bör höjas med cirka femtio procent eller från 5 till $7\frac{1}{2}$ tunnor eller jemnare: 45 kubikfot spannmål, hvilket synes mig mest närmande sig medelvärdet i riket af vinterfoder och sommarbete för en ko.

På grund af hvad jag jag här tagit mig friheten anföra, får jag vördsamast föreslå, att Riksdagen behagade för sin del besluta, att

Kongl. stadgan om folkundervisningen den 18 Juni 1842 § 4 mom. 2 måtte erhålla följande lydelse:

Sådan skollärare skall ock af församlingen förses med tjenlig bostad och nödigt bränsle. Äfvenledes bör åt honom anskaffas sommarbete och vinterfoder

för en ko eller ock, der lokala eller andra förhållanden sådant förhindra, minst värdet af fyratiofem kubikfot spannmål af förenämnda sädeslag i ersättning lemnas.

Stockholm den 27 Januari 1880.

J. O. Boström.

N:o 103.

Af Herr **S. L. Sjöblom:** *Om beviljande af ett förslagsanslag till bestridande af kostnaderna för anställande af undersökning och försök för utrönande af den Wedelinska spritkontrollapparaters användbarhet vid brännerierna i riket.*

De kostnader, hvilka äro oundvikligen förknippade med den metod för kontrollering af bränvins- och sprittillverkningen, som i vårt land följes, och hvilka kostnader för närvarande torde hos oss uppgå till omkring 400,000 kronor, äfvensom den otillräckliga säkerhet mot underslef och misstag, som nämnda metod bereder, då dess tillämpning är anförtrodd åt flere hundra personer, hvilkas lämplighet och duglighet det för den myndighet, som dem förordnar, torde vara svårt att i hvarje särskildt fall pröfva och bedöma, hafva under en följd af år såväl i Sverige som